

نومرو : ۱۰۷

اداره خانه

ایستانبول، جفال اوغلی، دائره اجتهاد

تله فون نومروسی : ۸۶۵

“ Idjtihad ” Constantinople

بشنجی سنه

اشعار

حریت فکریه یه خادم

هر هفته چیقار اجتماعی ، ادبی مجموعه

مدیر مرخص : الرهامی صفا

۲۲ مایس ۱۳۳۰

آبونه

سنه لك آلتی آیلوق

تورکیا ایچین ۵۰ غروش ۳۰ غروش

ممالك اجنیه ایچین ۱۵ فرانق ۸ فرانق

نسخه سی ۵۰ یاره به

هر مزقویر و غنی صالایه رق و یوزیمزه باقهرق مکالمه مزه
اشترک ایدیوردی . چیقمه حاضر لاندیغمزی کورنجه
قابودن دیشاری به اُک اول کندیسی آتلدی . سلیم بک
قالین باستوتی آلوب بنی تعقیب ایتدی .
چوبان یولی اولدقجه میلی ایدی . او ، اختیارلغه
رغمًا بتم قدر حیزلی یورویور و سویله یوردی :

— تا یوقاری به چیقالم ، اولادم . نه قدر چیقارسه ق
او قدر یوکسلیرز . طاغلرده ، روحی تصفیہ ایدن معنوی
بر قدرت واردر . کونشک حرارتلی ضیاسیله هر کون
بیقاندینی ایچونمی ، متماداً کبود سمایی تماشا ایتمه سندنی ؟
کوچوک ، بویوک هر طاغک ذروه سنده بر آرز طور سینا ،
قارمل ویا جیل حرا قدسیتی موجوددر . کاشکه بوتون
عبادتخانه لر بیت المقدس کبی طاغلرده انشا ایدلسه ده
ارباب ایمان امور دنیویه عودت لرنده صافیت سماویه دن ،
عظمت ربانیه دن بر رنبذه طاشیه رق اینسه لر ..
قورتلر کبی خیرچین و حریص کلسه لرده ، قوزولر
کبی طاتلی و حلیم کیتسه لر ! اوت عزیزم ، حیوانات
سارینی بک بیلیم یورم . فقط انسان الواح طبیعیه دن
بک بویوک ، بک فائده لی بر حصه آله بیلیر . یرده و کوکده
بولتان بدیعهلری احاطه لی بر نظرله کوره بیلیمک ایچون
یوکسک یرلره چیقملی . دماغی ، خاطره بی ، حساسیتی
اوراده دیکاندیرملی . ظن ایتمه که هوای نسیمینک طبقات
علیاسنه چیقارکن یالکز وجودک اعتلا ایدر ؛ او محیط
عالیده برابر کده طاشیدیفک جمله عصیه نک طرز تحسی ده ،
عقلکک بر استقامت فکریه سی ده دیکشیر . باقی ، دنیاده
اک ممتاز بر شی اولان فکر الوهیت مقام تقدیس و تعظیمده
نرلره قدر اصعاد ایدلمش ! اسکی مصریلر زماننده
اوکوزک ، تمساحک ، ییلانک وحتی فاره نک وجودنده
ایکن ، یونانیلر آنی اولمپوسه نقل ایتدیلر ؛ کلدانیلر
بیلدیزلره ایصال ایتمشلردی ؛ بز کافه عوامک فوقنده
اولدیفته اعتقاد ایدیورز ؛ یارین شهه سر جهان تفکرک
بوسبوتون خارجنده بر موقع معلایه چیقاریله جق . فکر
الوهیت یوکسلدکجه دیکر فکرلرده ، حسلرده یوکسلور .
ذکای بشر آرتق ذلیل ، سفلی شیلره تنزل ایتیه یور .

فائده در حال تسلیم اولنور . دیکر ماده لرده ده زراعه ،
وزراعت شرکتلرینه دائر معاونت و تسهیلاتی حاویدر .
بویله بر قانونک نشرندن طولای مقام عائدینه تشکرا یتمک ،
وزراع ایله شرکتلر ایچونده بعدما یوکسک فائضلی پاره لره
رغبت ایدلمیه رک کندیلرینه هر درلو معاوتی ایفایه آماده
بولتان زراعت بانقه لرله معامله به کیرشمک فریضه در .

محمد زکی

منزوینک ترهاتی

— ۲ —

اختیار دوستم کوشکک پنجره سنده غریق سکون
وسرمست خیال بر حالده ایدی . طالعین ، بهوش نظرلری
اوزاقلره فرار ایتمش ؛ پنجره نک چارچیوه سی آراسنده
ذی حیات بر نیم هیکل کبی حرکتسز ، افقده پارلدایان
کونشک ، انخالی ویشیل تپه لرک ، آغاچ قافله لرینک قارشیسنده
یاب یالکز قالمشیدی . باقیور ، فقط نه تپه لرک یشیلیمکنی ،
نه آغاچلرک وضعیتی ، نه ضیای شمسی کورمه یور ؛ انکین
بر بوشلق انظاری ایله موجودیتنی آرییوردی .

بو بوشلقدن یوکسکجه بر صدا ایله :

— بنی می ! بکه یورسکز ، سلیم بک ؟

دیدم . منزوی اویاتیر کبی بر حرکت یایدی ، بنی کوردی
و بویوک برسوینچ ایله اشغیک قاپویه قدر استقباله کلدی .
— آرقالدی . بتم یریمه بوسته موزعنی استقبال ایده جکدیکز .

— نه به ؟

— بر مانع ظهور ایتشدی . برکت ویرسین بر حیله
شرعیه ایله اوکئی آلام : دعوتکزه اجابت ایتمک فرصتی
قاچیرماق ایچون ...

— بک اعلا اوغلم . بویورک ، یوقاری چیقلم .

— دهامک وقتی کله دی ، ظن ایدرم . او طهده
اوطوراجغمزه باغچه ده بر آرز کرسه ک ، یاخوده ، کوشکک
آرقه سنده کی چاملره هیچ کیتهمه ، اورایه چیقسه ق
اولمازمی اقدام ؟

— های های نه به اولماسین ؟ آچیق هواده کزیمک
البته هر جحدر .

تکاملیه سنی تأمین ایده بیلسین. انزوا به چکلمه دن اول غزته لرده او قوردم: بعض مملکت لرده اختلافات عناصر، بعض لرنده مجادلات صنوف، بعض لرنده، اجتهاد و اعتقاد مبارزاتی جریان ایدر. مثلاً اوروپا و آمریقا ده سوسیالیزم چوق ایلری کیتمش، سرمایه دارانی عادتاً دوشوندریورمش. عمله ایله پاترونلرک آراسی او قدر آچلمش که اوته کیلرک قودورمه سندن بریکلر اندیشه ایچنده ایمش. ایشچی کتله لری برچوق نظریه لر، خیال لر، مارش لر، یومروقلر، غیظلرله ایام مخصوصه ده وغیره و کونلرنده سوراق سوراق طولاشیرلر، حرب آتی اجتماعیه حاضر لانتق اوزره مانوره یاپارلر، پاره نلک حکومتنه، پاره نلک ضابطه سنه میدان او قورلر مش. غزته ستونلرنده بونلری او قورکن دوشونوردم: بوبدلا سرمایه دارلر شیمدی اندیشه ایده جکلرینه و قتيله ایشچی کتله لرینی خلق ایتمه ییدیلر. وقتيله، اصناف دکا نجفنده مستقل، منفرد، ساکن دکلای ایدی؟ اصحاب ثروت چفتلکده، مسیره ده، شعرو سفاهتده ینه فریخ و فخور یاشامایورمی ایدی؟ اورته ده عمله اردوسی دکل، طابوری، بلوکی بيله یوقدی. حریص زنکینلر آکسزین جهنم او جاقلرندن جسم، قیزغین، مدھش فابریقه لر آچدیلر؛ اسکی بنای تجارتی ییقدیلر؛ انقاضی فابریقه لرک ایچریسنه طولیدریدیلر، طولیدریدیلر وسائر مواد ابتدائیه کی بویوک بر استحاله دن کچیره رک بواردی میدانه کتیریدیلر. بونکله ده اکثفا ایتمه ییدیلر: آتی تعلیمسز، استقامتسز بر اقامق ایچون قوماندانلری ده کندیلری یتشدیریدیلر. او یله دکلیدر؟ بورژووالرک مکتبلرندن هر سنه بر قاچ بیک سوسیالیست چیقما یورمی؟ لکن بوکا اصلاحیرت ایتم، چونکه جمیعتده اصل اولان بلاهتدر. او یله اولماسه یدی، کونی کونه یاشایوب ورطه دن ورطه یه دوشمز و تاریخ صحیفه لرینی او قدر قانه بولاشدیرمازدی. کلده، اونک عدالت، حریت، مساوات وعدلرینه اینان، شرنندن قاجاده خیرینی کور! امور اقتصادیه ده کی قاعده اساسیه یی بیلورسک: عرض و طلب و سرپستی رقابت... بونکده حکمتی سویله ییم: فاحشه لرک مسلکی افساد اخلاق و تخریب خانمان اولدینی کی، جمعیتمک مهم سبب معیشتی ده

او وح ! باق باق، نه قدر کوزل ! بو لطافت بلاد مدنیته نه کزر ! دیکله دیکله، قوشلرک مکمل بر اورکستره دن ده رقیق، ده آهنگدار بر موسیقی ایله اوتمه یورلرمی؟

اطرافه باقق و ترانه یی دیکله مک ایچون ایکیمزده توقف ایتمشدک. چاملر خفیف، خفیف و زلدا یور؛ اینجه، حیاتبخش بر قوقو نشر ایدیوردی. بز او قوقوی، او حیاتی مص ایله رک کاه طور ییور، کاه ایلریله یوردک. نهایت سایم بکک بکندیکی نقطه یه کلدک. هرمن طولاشمغه دوام ایتدی؛ بز او طور دق.

اوزاقده ارض کیریندی، چیقیندی، ییشیل، قرمز، سنجابی ایدی. شهر سیاه و بیاض نقطه لره بکزه ن اولریله وادینک بر کنارینه سرلش جسم بر قاپلان پوستی کی کورینیوردی. سلیم بک قولنی اوزاته رق: — بو حیوانی کور ییورمیسک؟ دیدی.

بن هر مزدن بحث ایدیور، ظن ایتدم. مکر او، قارشیده کی بلده یی کوستریورمش.

— بر آز اول کوشکک پنجره سندن اوکا باقیوردم. نعوذ بالله! چرکاب سیئاتدن چیقمش، لوثر ریایه بولاشمش بر حیوان که فضیلت، حقیقت، حریت کی طبیعتده نه قدر محاسن و ارسه هپسینی آغزنده طولاشدیرر. بویله مخوف بر حیوان ناطق کورمه دم!

— دیمک جمعیت سزجه حجرات بشریه دن متشکل بر اعجوبه در، دکلای؟

— منطق سیئاتی بک اعلا آکلایان، نفاق، یالان، شقاوت، سرقت، سفالت، مرض ایله تعیش ایدن فرومایه، مذموم بر اعجوبه... افراد آرلرنده نزاع ایدرکن او، جعلی بر تلاش، صنعی بر تأثرله عدالت قابوسنی چالار؛ کور سسی ایله باغرر، چاغرر؛ ایشه قاریشدجه ایشلری قاریشدیرر و نهایت الکلام نتایج اختلافی طولایه رق بوتار. ملت دییه بر عضویت حصوله کتیردیمی، اونی صنوفه، مراتبه تقسیم ایدر؛ صنوفی منافع متضاده، مراتبی عادات مختلفه ایله آیرر و یکدیگری عدو جان کی قارش قارشیه چیقارر. بونلر بری برینی ییلیدر که کندیسی حیات

Sociologie هیئت عمومی سیله « اجتماعی علملر » ی افاده ایدر : اقتصادیات ، سیاسیات اخلاقیات ... الخ . تعبیرک بویولده برتلقی به مظهر اولسی دوعرو صایلاماز . معین بر موضوعدن محروم ، غایت شامل بر معنایه مالک بولونه حق اولان بویه بر علمک حق حیاتی موجود دکادر . دیگر طرفدن « علم اجتماعی » ایله ؛ علوم خصوصیه اجتماعیة نك ترتیب و تنظیمی و یاخود بو مختلف علملر آره سنده موجود بولان مناسباتک علمی معناسی آکلا . شیلیمقددر . فلسفه مثبتة طرفدارلرینه کوره « علم اجتماعی » نك مختلف اجتماعی علملر آره سنده کی موقعی ، فلسفه نك تنظیم و ترتیب ایندیکی خصوصی علملر آره سنده کی موقعی گیددر . بونقطه نظره کوره سوسیولوژی اجتماعی علملر ده کی مناسبتلری کوستره جک واونلرک بوشقلرینی املا ایله یه جکدر . بوطر زتلقی برنجی معنادن ده واضعدر . بونکله برابر هنوز بوده تمامیه نمونیتبخش صایلاماز . چونکه بصورتله اجتماعی حادثه لره ، بوحادثه لره رفاقت ایدن و یاخود بونلری انتاج ایدن اخلاقی ، اقتصادی سیاسی حادثه لر آره سنده کی فرق بالنفس کافی بر صورتده کوستریله میور .

بر قسم مؤلفلر « علم اجتماعی » یه - محتویاتلرندن صرف نظر - اجتماعی شکللری تدقیق وظیفه سنی و بر مک ایستورلر . « بر اردو ، برعائله ، بر جمعیت - ابتدا او انتهایلری آره سنده کی فرق هر نه اولورسه اولسون - بعض مشترک مناسبتلره مالکدرلرک بونلری قسم قسم تدقیق ایدمیلیمک دائماً ممکندر . فردلرک اشتراک ایندیکیلری هر حادثه بومؤسسهر اوزرنده نوعی تأثیرلر حاصل ایدر . موضوع بحث اولان بالجمله اقتصادی ، اخلاقی ، حقوقی حادثه لر کافه اجتماعی محیطک تأثیراتنه معروضدرلر . » [۱] عینی مؤلف : « مختلف اجتماعی محیطلرک تصنیفده کوروله جکدرکه بونلر ماهیتلری ، قیمتلری ، کثافتلری ، فردلر اوزرنده کی تأثیرلری - کی مرافق تبدلاته معروضدرلر . بو اساسلر حقتده یایلا جق بر تدقیق ، بر تصنیف ، بر ایضاح تمامیه اجتماعی اولاجقدر ، فکرینی اظهار ایتشددر . آلمانیا

سفالتدر ، فقرا اوللی که یاشایه بیلسین . اونلری ناصل یتشدیره جک ؟ عرض وطلب میداننده سربستی رقابت نامیله بر حرب آچار ؛ افرادی آرا لرنده اوغراشدیرر و قولر واسطه سیله ضعفای تحت اسارت آلیر . حاصلی اوغلم ، بر قجه ده نه ردیلتلر بولمق قابلسه هپسی بو عجبو ده موجوددر : خیر سزلق ، خسته لق ، هرشی ... هم صانکه طبیعی آفتلر یتشمه یور کی کندینه مخصوص بر طاقم علتلر ، مصیبتلر ده ايجاد ایدر : امراض درنیه ، امراض زهرویه ، امراض عصیه الخ ... بوتون بونلر احتیاجات مدنیه دندر .

— سلیم بك ، عجا حیات اجتماعی ده بویوك ، اساسلی بر انقلاب اولمایه جقمی ؟

— جمعیت هر زمان انقلابلر طوغوریور ، فقط مشروع دکل . جهانك هر طرفدن آغوشنه قبول ایندیکی مسافرلرک قارمه قاریشیق تلقیح حایله آنجق بر ولد زان دنیایه کتیره بیلیر . بویه بر مخلوقه وسائط صنعیه ایله تلقین فضائله چالشلده مهم بر نتیجه استحصال ایدلمزک !

عاقبت کرک زاده کرک شود
کرچه با آدمی بزرک شود

هایدی کیده لم اوغلم . ترهاتم خوشکه کیدیورسه
سفرده تکرار کوروشورز .

بخبر اسرائیل

« علم اجتماعی ، نه یی افاده ایدر ؟

« ژ . پالانت » دن ترجمه :

« علم اجتماعی » تعبیرینک مفهومینی تعیین ایتمک ایستورز . ایلك نظرده بو تعبیرده بویوك بروضوح مشاهده اولونمقددر . فی الحقیقه تعبیر مشتق اولدینی کله اعتباریله « جمعیت علمی » و یاخود « جمعیت » معناسنی افاده ایدیور . بونکله برابر مدلولده کی بو آچیققلق ظاهریدر ، حقیقت حالده تعبیرک مختلف تعریفلری موجوددرکه بونلرک آیری آیری تدقیق اولونماسی ایجاب ایدر .

هپسندن گنیش بر معنایه کوره « علم اجتماعی »